

Mulgi mälumäng „TÕINE“

26.02.14 Mõisaküla kultuurimaja

1. HALLISTE KIHELKOND (A. Pai)

Mida sümboliseerivad Mõisaküla linna vapil Mustal kilbil alasi ja sellele toetuvat vasarat hoidev vasakult ülanurgast lähtuv käsi – mõlemad on hõbedast värvi..

Vastus: tööstust ja tööstuslinna, käsitööd.

Ei Mõisaküla linna põhimäärus ega valitsuse kodulehe omavalitsuste vappide lehekülg ei anna selgitust Mõisaküla vapielementide tähenduse kohta.

Linnaõiguse saamise ajal otsiti linnale sobivat vappi;

algselt pakuti: 1) sinisel põhjal kuldne alas ja käsi vasaraga 2) hall punasel põhjal roostepunane alas 3) mustal põhjal hõbedane alas ja käsi vasaraga. Komisjon ei

pidanud esialgu ühtegi kavandit vastuvõetavaks, kuna leiti, et alas

sümboliseerib käsitööd, kuna sooviti midagi sellist mis sümboliseeriks tööstuslinna.

Allikas: http://www.post.ee/1998/flash/?id=1595&product_id=8556&c_tpl=1019

2. MULGI KEEL (A. Laande)

Om täada, et mulgi keelen om üte tähendusege sõna esitmuudu nii Karksi, Tarvastu või Alliste kandin. Üits tore sõna om - selleteme, selläteme, või - sellätämä.

Need sõnad tähendavad eesti keeles kõik ühte sõna. Mida see tähendab?

Vastus: seletama. Ta taht kik sii aig selläte!

3. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil (ees- ja perekonnanimi)?

Vastus: Ella Ilbak (1895 – 1997) Polli lähedal Karksi ürgorus Saksaveskil sündinud August Kitzbergi ristitütär, kes oli Eesti esimene rahvusvaheliselt tuntud tantsijatar. Nägite Grete Kollineri fotot aastast 1935 „Tänzerin“.

4. SPORT (A.Ütsik)

Väikeses Mõisakülas on olemas 2 spordiklubi. 2011.a. aprillis saavutas Karl Tiit hõbemedali Viljandimaa edukaima noorena noorte meistrivõistlustel. Mis alal?

Vastus: Tõstmises

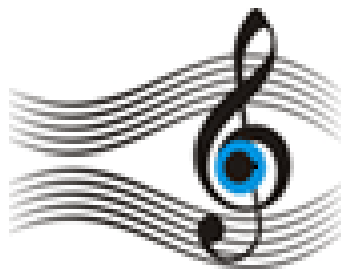
5. MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR (P. Mänd)

Mis hoone on pildil?

Vastus: Suislepa rahvamaja, ehitatud kohaliku rahva kaasabil, avatud 1939.a, autor Paul Lõhmus

6. MUUSIKA (A.Ütsik)

Mis asutuse logoga on tegemist?

VASTUS: Karksi Nuija Muusikakool

7. MULK MUJAL (E. Liiber)

9. juunil 1939. a. kirjutas ajaleht „Teataja“: Mõisaküla raudteetehase kontoris teeniva 60-aastase Augusti poeg, arstiteaduskonna üliõpilane, leiutas mõne aja eest isesüttiva sigareti. Noormees esitas oma leiutise patendiametile. Et Eestis ei leidunud uue leiutise kasutajat, astus ta kirjavahetusse välismaadega. Soodsaimad pakkumised tulid itaallastelt ja ameeriklastelt. Noormees astus läbirääkimistesse New Yorgi tubakatrusti juhatuse esindajatega, kellega saavutati kokkulepe. Selle järele annab ta oma leiutise ettevõttele 30000 tuhande krooni eest, kuna ise asub vastava lepingu põhjal 1500 kroonise kuupalgaga trusti laboratooriumi teenistusse. Kuidas oli selle isesüttiva sigareti leiutaja nimi?

Vastus: Robert Arro

Allikas: ERA 495. 7. 203; ERA 916. 2. 1091; ERA 1947. 1. 2553; ERA 1947. 1. 2534;

8. LOODUS (O.Renno)

Kes on pajuvasikas?

– Sedasi kutsuti mõnel pool meie tänavust aastalooma – hunti.

9. ETTEVÕTLTUS; MAJANDUS PAISTU KIHELKONNAS (A.Pai)

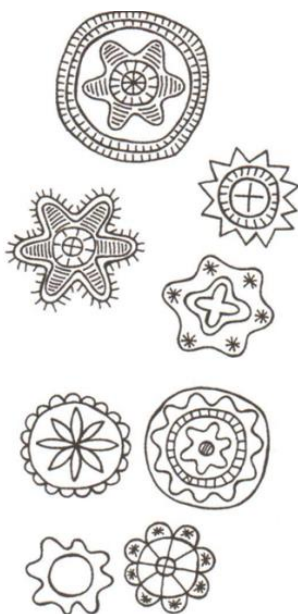
Küsimus: Mõisakülas Õnne tänav 3 asub Puit ja Mööbel OÜ, kus valmistatakse peamiselt täispuidust mööblit. Hetkel on eriti nõutud tammepuidust lauad, kapid, riiulid, kummutid, voodid. Firma omaniku ja juhi Kristo Subi isa ja vanaisa on mõlemad on pidanud üht väärikat ametit. Nimeta eriala, mis ühendab kõiki kolme põlvkonna mehi.

Vastus: tisl

Allikas: Ajaleht Lõuna-Mulgimaa veebruar 2014

10. MULGI RAHVARIIE (A. Laande)

Kuidas nimetatakse seda arhailist tikandikirja, mida kasutatakse palju mulgi rahvariiete juures?

Vastus: Roos - ristiusu sümbolikas on see taevaliku täiuslikkuse universaalne märk ja jumala sümbol. Lillede kuninganna oli roos Neitsi Maarja sümboliks, tähistades andumust, kannatust ja vaikimist. Ka õielehtede arv andis sümbolile oma tähenduse. Nii oli viieleheline – vaikimise, kuueleheline - ühtsuse, tasakaalu ja õnne, seitsmeleheline - pühaduse ja kaheksaleheline - taassünni tähendus.

11. VARIA (O.Renno)

Mis värvust on olümpiarõngad (vasakult paremale)?

Sinine, kollane, must, roheline, punane.

12. VANAD ESEMED JA ASJAD (E. Liiber)

Kuidas nimetatakse neid teie laudadel ringlevaid messingist soonkaunistustega kausikujulisi esemeid?

Vastus: Kausikujulised kaaluvihid aastast 1795 . Vihtidel märgitud kaaluühikud loodides.

Allikas: MUIS ETM ja TLM 3812 ja TLM 3813 tsaariaegsed (mõõtühikuks - lood)

13. HALLISTE KIHSELKOND (A.Pai)

Mõisakülas on ühe teatud toiminguga seoses nimetatud selliseid kohanimesid: Piiri, Raja, Soodla, Sooniste, Rajasoo, Luhaste, Porilombi, Raudsoo, Luhaste, Linda, Pori, Paltste, Okasmäe, Kureste, Abjaraja, Ennsoo, Hommiku.

Vastus: Need nimed on, mida pakuti nii elanike kui ka ametnike poolt Mõisaküla nimetuse asemel linnaõigusi saavale asulale. Ajalehes Uus Eesti (1938) kirjutatakse: „Ajaloota asualal, nagu seda on Mõisaküla, ei ole kuigi kerge leida sobivat nime.“

Allikas: Mõisaküla linnale otsitakse nime. Uus Eesti, 26. september 1938, nr. 264, lk. 7.

- Kogu linna rahvas linnale nime otsima. Uus Eesti, 29. september 1938, nr. 267, lk. 2.

14. MULGI KEEL (A. Laande)

Mulgi keele sõnal „suime – suima“ on väga palju eestikeelseid tähendusi. Millised need on? Kaks õiget vastust annab 2 punkti.

Vastused: 1. sugema, harjama, kammima, siluma
2. linapeodelt kupraid eemaldama,
3. ropsitud linadest harjaga takku eemaldama.

Mehe ürajässive sis juunig suima kah. Miis suis päevän tuhant viissada peo ärä.

15. PILDIVOOR (P. Mänd)

KES on pildil? Ees- ja perenimi

Vastus: Sündinud 05.09.1871, Halliste, Pärnumaa

Surnud 03.07.1941, Tallinn, Eesti

Eesti riigitegelane, diplomaat ja arst Friedrich Karl Akel sündis 5. septembril (vkj. 24.08.) 1871. aastal Pärnumaal Halliste kihelkonnas Kaubi karjamõisa omaniku pojana.

16. SPORT (A.Ütsik)

Motosport ei ole ka Mõisakülas võõras asi. Siin harrastatakse üht huvitavat ala. Häid tulemusi on saadud 24 t kestvussõidus Ida-Virumaal, kus 40 osalenud võistkonnast jäädi 14. kohale. Mis alast on jutt?

Vastus: Võrride kestvussõit

17. Mulgimaa ajalugu ja arhitektuur (P.Mänd)

Mis hoone on pildil?

Vastus: Penuja Kõikide Pühakute kirik, õigeusu kirik, õnnistati 12.juulil 1873

18. MUUSIKA (A. Ütsik)

See folk-ansambel esines algselt Rahvastepalli nime all. Alles 1993.a. võeti uus nimi ja sellega tunneme meiegi teda rohkem. Mis ansamblist on jutt? Oma missiooniks on nad nimetanud rahvaluule kogumist.

Vastus: UNTSAKAD

19.MULK MUJAL (E. Liiber)

Aidu vallas (endine vald Viljandimaal Paistu kihelkonnas 1866 – 1937) sündis 30. oktoobril 1917.a. eesti krjanik, kelle esikromaaniks oli „Kentaurid“ (1939). Hiljem kirjutas loodus- ja tundeluulet ning filosoofilist luulet. Ta oli Salme Ekbaumi õde. Tema tütreid on Eeva Park ja Miina Hint ning pojad Loomet Raudsepp, Päärn Hint ja Aadu Hint. Tuntumad luulekogud : „Sünnimuld“ (1945), „Marjahein“ (1967), „Kuuvein“ (1971), „Tuules lendlev seeme“ (1976), „Puud Varjulised“ jt. Nimetage see 22. novembril 1994. aastal meie hulgast lahkunud eesti kirjanik.

Vastus: Minni Nurme

Allikas: Eesti biograafiline andmebaas ISIK

20. LOODUS (O. Renno)

Nimetage Eesti kaks kõige arvukamat lindu!

Need on metsvint (1,7–2,2 miljonit paari) ja salu-lehelind (0,9–1,3 miljonit paari).

21.ETTEVÕTLUS; MAJANDUS HALLISTE KIHELKONNAST (A.Pai)

Abja Vallavolikogu ja Vallavalitsus otsustasid Eesti Vabariigi aastapäeva eel tunnustada Abja Tarbijate Ühistut aastapreemiaga. Millise teo eest neile aastapreemia omistati?

Vastus: Abja-Paluoja uue kauplus Konsumi avamise eest.

Allikas: Ajaleht Lõuna-Mulgimaa veebruar 2014

22.MULGI RAHVARIIE (A. Laande)

Rahvariiete arhailise tikandi juures oli väga tähtis koht värvidel. Igal värvil on oma tähendus.

Mida tähendas tikandis – kollane, soe roheline ja sügavsinine värv?

(2 õiget - 1 punkt, kolm õiget 2 punkti)

Vastus: Soe roheline oli maa, taimede ja ka surma värv. Kollane päikesevalguse ja sügavsinine taeva ja mõtlemise värv.

(Eesti tikand 2010 Irina Tammis ja Elo Lutsepp)

23. VARIA (O.Renno)

Mitu sajandit kestis vaheaeg antiiksete ja kaasaegsete olümpiamängude vahel?

15 sajandit. 394.a keelustas Rooma keiser Theodosius I olümpiamängude korraldamise ja need taastati alles 1896.a.

24. VANAD ESEMED, ASJAD: (E. Liiber)

Kuidas nimetatakse seda metallist ja puidust valmistatud eset?

Vastus: Lutt, (ka plutt ja lott), liiprikirves - Võrumaa muuseum; Iisaku Muuseum; ERM, TLM

Allikas: Eesti Muuseumide Veebivärv (Võrumaa muuseum); (SA Virumaa Muuseumid)